

YPPk05 Předškolní pedagogika v mezinárodním kontextu kombinované studium

PhDr. Irena Borkovcová, MBA

Pedagogická fakulta MU v Brně

Termíny přednášek

4. 3. 2022 a 18. 3. 2022

II. přednáška

Cíle předmětu a výstupy z učení

➤ Cíl předmětu:

Cílem předmětu je seznámit studenta s vybranými zahraničními modely předškolního vzdělávání, zejména v oblastech nastavení systému předškolního vzdělávání a rané péče, kurikula, personálního zabezpečení a evaluačních a výzkumných aktivit. Dále pak seznámit s pojetím kvality předškolního vzdělávání v mezinárodním kontextu, zejména v kontextu Evropské unie.

➤ Výstupy z učení:

Student bude po absolvování předmětu schopen identifikovat hlavní rysy vybraných předškolních systémů v Evropské unii- popsat faktory, které ovlivňují kvalitu předškolního vzdělávání – porovnat rozdíly mezi českým systémem předškolního vzdělávání a systémy dalších zemí Evropské unie – nastínit aplikaci příkladů dobré praxe ze zahraničí do Českého předškolního vzdělávání.

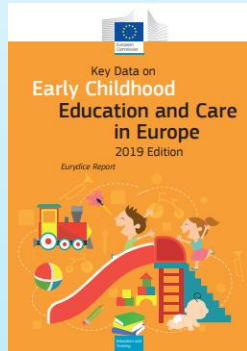

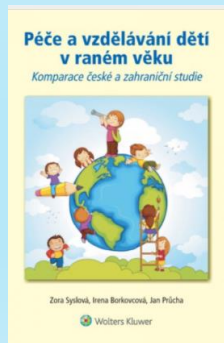
Literatura

Povinná:

EURYDICE. (2019). *Key Data on Education in Europe 2019*. Brussels: Eurydice. Dostupné z https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/sites/eurydice/files/kd_ecec_2019_report_en_0.pdf

Syslová, Z., Borkovcová, I., & Průcha, J. (2014). *Péče a vzdělávání dětí v raném věku*. Praha: Wolters Kluwer.

Kurikula pro předškolní vzdělávání dle zvolené země

Požadavky na zakončení předmětu

Seminární práce, v níž student:

- Popíše systém předškolního vzdělávání a rané péče ve vybrané zemi Evropské unie v těchto oblastech:
 - řízení segmentu předškolního vzdělávání a rané péče (například samostatný nebo duální systém, typy zařízení a škol, přechod z preprimárního do primárního vzdělávání atd.),
 - přístup k předškolnímu vzdělávání, rovný přístup (například věk dítěte pro garanci místa, počet hodin dítěte v ECEC atd.),
 - pracovníci (například kvalifikace a jejich další vzdělávání, počet dětí na učitele atd.),
 - vzdělávací program (například úroveň kurikula, obsah vzdělávání, pedagogické přístupy, metody hodnocení jeho naplňování, hodnocení výsledků vzdělávání atd.),
 - **hodnocení a monitoring (interní a externí).**
- Porovná nejvýznamnější rozdíly mezi českým systémem předškolního vzdělávání a systémem předškolního vzdělávání ve vybrané zemi a případně nastíní možnou aplikaci příkladů dobré praxe z vybrané země do českého předškolního vzdělávání.

Seminární práce je určena skupině 3 - 4 studentů, kteří budou společně zpracovávat informace z jedné vybrané země. Výsledná práce pak již bude dílem každého jednotlivého studenta. **Seminární práce by měla mít rozsah 3-5 stran.**

Doporučené země: Anglie, Estonsko, Irsko, Island, Norsko, Slovensko, Švédsko.....

Zadání (země) je rovnou zadání pro prezentaci do angličtiny, možnost konzultace s vyučující AJ.

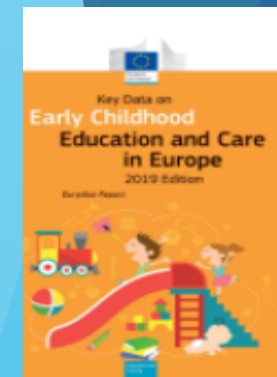
Než se uvidíme 😊 - úkol ze 4.3.2022

3. Porovnejte nastavení interního hodnocení zařízení (MŠ) v ČR s nastavením interního hodnocení zařízení ve vybrané zemi, například ve způsobech jeho provádění, v zapojení partnerů a ve využívání jeho výstupu. K samostudiu využijte publikaci *Key Data on Early Childhood Education and Care in Europe – 2019 Edition*. *Eurydice Report* s. 121–142.

Education and Care in Europe – 2019 Edition. *Eurydice Report*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Dostupné z: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/5816a817-b72a-11e9-9d01-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-search>, s.121–142.

Publikace *Key Data on Early Childhood Education and Care in Europe – 2019 Edition*. Eurydice *Report*

<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/5816a817-b72a-11e9-9d01-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-search>

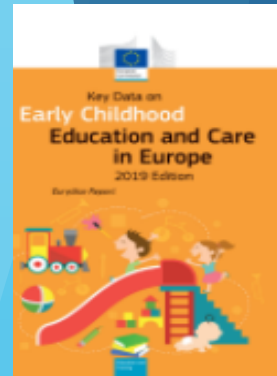
- ▶ Toto druhé vydání klíčových údajů o předškolním vzdělávání a péči v Evropě mapuje pokrok dosažený v klíčových oblastech kvality uvedených v *Doporučení Rady EU o vysoce kvalitních systémech předškolního vzdělávání a péče*, o kterých se zmiňujeme výše v kapitole 3.1. Klade si za cíl přispět k rozvoji evropských politik tím, že poskytne přehled o současných národních politikách ECEC v rámci Evropy. Poskytuje tvůrcům politik, výzkumným pracovníkům, studentům, ale i zájemcům z řad odborné veřejnosti a rodičům snadný přístup k mezinárodním srovnávacím údajům. Poskytuje množství příkladů jednotlivých zemí. Oblast působnosti zprávy je velmi široká a zahrnuje informace o regulovaném poskytování služeb ECEC ve veřejném i soukromém sektoru v 38 evropských zemích (43 vzdělávacích systémů), které se účastní programu EU Erasmus+. Zahrnuje 28 členských států Evropské unie, jakož i Albánii, Bosnu a Hercegovinu, Švýcarsko, Island, Lichtenštejnsko, Černou Horu, Severní Makedonii, Norsko, Srbsko a Turecko.
- ▶ Zpráva je rozdělena do dvou částí: první část prezentuje mezinárodní srovnání a druhá národní informační listy.
- ▶ Poprvé byly klíčové údaje o předškolním vzdělávání a péči v Evropě mapovány v roce 2014. Dostupné z [Key data on early childhood education and care in Europe - Publications Office of the EU \(europa.eu\)](https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/5816a817-b72a-11e9-9d01-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-search)

Key Data on Early Childhood Education and Care in Europe – 2019 Edition. Eurydice Report

Struktura mezinárodní srovnávací analýzy

Prvky v kruhu představují kapitoly, zatímco text kolem zdůrazňuje příčné problémy (*zaměření na děti, vzájemná závislost systému, partnerství s rodiči a inkluze*). Struktura obsahu a kapitol je sladěna s oblastmi kvality uvedenými v EU Rámci kvality pro ECEC.

<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/5816a817-b72a-11e9-9d01-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-search>

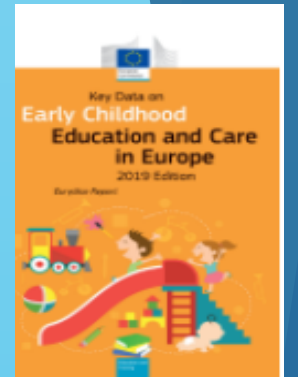
První část

Tyto kapitoly budou stěžejní pro Vaše samostudium a pro vypracování případové studie o Vámi vybrané zemi. Níže si proto uvedeme některé příklady indikátorů, které jsou jednotlivých kapitolách mezi zeměmi EU porovnávány.

- ▶ **1: Správa.** Kapitola popisuje hlavní strukturální prvky ECEC: typy zařízení, organizaci vzdělávání a péče, rozdělení odpovědnosti za správu na nejvyšší úrovni, financování atd.
- ▶ **2: Přístup.** Kapitola soustředí informace o dostupnosti, cenové dostupnosti a inkluzi v rámci ECEC. Popisuje též klíčové opatření, kterým je záruka místa – tedy věk, ve kterém je místo v předškolním vzdělávání a péči zaručeno všem dětem. Analyzuje se zde bezplatná dostupnost ECEC a výše poplatků pro děti do 3 let.
- ▶ **3: Pracovníci.** Kapitola poskytuje zejména informace o kvalifikačních požadavcích na pracovníky ECEC, o podpoře při vstupu do profese a povinnostech týkajících se dalšího profesního rozvoje. S cílem poskytnout ucelený obraz o různých úrovních a typech pracovníků se tato kapitola věnuje také vedoucím pracovníkům ECEC a pečovatelům v oblasti regulovaného domácího poskytování služeb. Rovněž poskytuje informace o počtech dětí ve skupině, poměrech dětí a pracovníků apod.
- ▶ **4: Pokyny ke vzdělávání.** Tento pojem se zde používá k zahrnutí všech různých řídicích dokumentů, zejména dokumentů učebních osnov (kurikula). Ty se mohou lišit nastavením, podrobnostmi a funkcí, ale stále zdůrazňují vzdělávací aspekty ECEC (tzn. jejich závaznost, povinnost zpracování vlastního učebního plánu na úrovni školy atd.). Kapitola se zabývá oblastí přechodu mezi preprimárním a primárním vzděláváním (např. věk, sladění vzdělávacích cílů, zásad a osnov ECEC s cíli základního vzdělávání, podpora jazyka v předškolním věku apod.). Rovněž je zde řešena podpora nabízená rodičům – jsou uvedeny příklady postupů v celé Evropě, včetně programů pro rodiče, pokynů pro domácí učení atd.
- ▶ **5: Hodnocení a monitorování.** Kapitola zkoumá základní prvky zajišťování kvality při poskytování ECEC a typologii přístupů k externímu a internímu hodnocení v zařízeních ECEC. Představuje způsoby, jakými jsou rodiče a děti zapojeni do procesů hodnocení a monitorování.

Druhá část – vnitrostátní systémové informační listy

- ▶ Informační listy národních systémů poskytují výstižný přehled klíčových atributů systému ECEC každé země. Obsahují vizuální znázornění hlavních prvků struktury ECEC ve formě diagramu, popis hlavních typů poskytování ECEC, míru účasti, rozsah pokynů ke vzdělávání a souhrn současných reforem. **Tyto informace o jednotlivých zemích Vám napomohou při samostudiu a vypracování případové studie o vybrané zemi.**

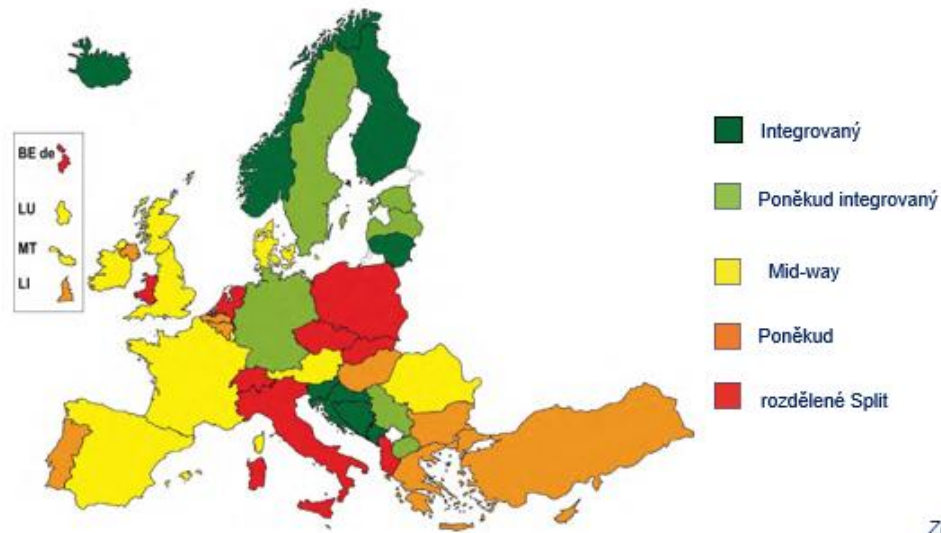

Řízení segmentu předškolního vzdělávání a

rané péče

(nastavení, stejné řídicí orgány, vysoce kvalifikovaní pracovníci po celou dobu fáze předškolního vzdělávání a péče (minimální úroveň ISCED 6) a pokyny pro vzdělávání platné pro všechna prostředí)

Obrázek 7: Stupeň systémové integrace předškolního vzdělávání a péče, 2018/19

Zdroj: Eurydice.

Vysvětlivka

Obrázek udává stupeň integrace podle toho, zda má systém jednotné prostředí, jediný orgán, vysoce kvalifikované pracovníky (na úrovni ISCED 6) v celé fázi předškolního vzdělávání a péče a pokyny pro vzdělávání a výcvik platné pro zařízení pro mladší i starší věkové skupiny. Členění podle kritérií je k dispozici v příloze A.

Tmavě zelená = všechna čtyři kritéria; červená = žádné z kritérií.

Přístup ke vzdělávání

- ▶ Zajištění přístupu k předškolnímu vzdělávání a péči je prvořadým zájmem jednotlivých států a činitelů Evropské unie při vypracovávání politik pro malé děti a jejich rodiče.
- ▶ Evropský pilíř sociálních práv zdůrazňuje, že děti mají právo na cenově dostupné předškolní vzdělávání a kvalitní péči. Dále uvádí, že na děti ze znevýhodněného prostředí by měla být zaměřena zvláštní opatření, která by jim pomohla zlepšit jejich životní šance.
- ▶ Podle rámce kvality EU pro předškolní vzdělávání a péči přispívá přístup ke kvalitnímu zajištění pro všechny děti k jejich zdravému rozvoji a úspěchu ve vzdělávání. Pomáhá také snižovat sociální nerovnosti a zmenšuje rozdíly v kompetencích mezi dětmi z různých socioekonomických prostředí. Spravedlivý přístup je rovněž nezbytný k zajištění toho, aby rodiče, zejména ženy, měli flexibilitu k (opětovnému) začlenění na trh práce .

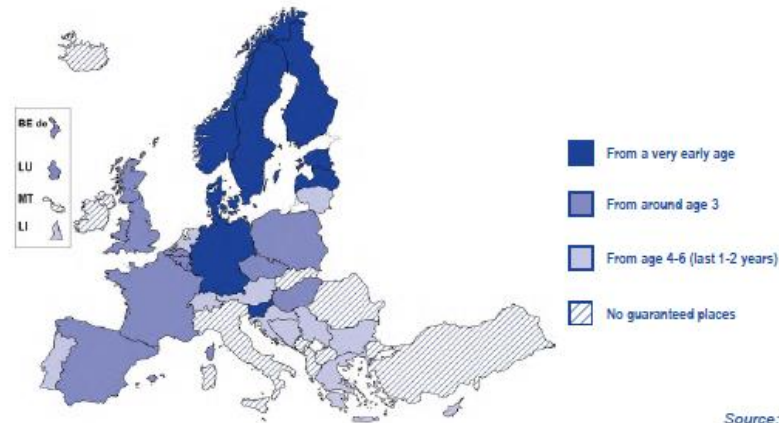
Zaručení místa v předškolním vzdělávání

- ▶ **Právní nárok na předškolní vzdělávání a péči** se týká zákonné povinnosti poskytovatelů předškolního vzdělávání a péče zajistit veřejně dotované předškolní vzdělávání a péči pro všechny děti od určitého věku žijící ve spádové oblasti, jejichž rodiče bez ohledu na jejich zaměstnání, socioekonomický nebo rodinný stav požadují místo pro své dítě.
- ▶ **Povinná předškolní péče** se týká povinnosti všech dětí navštěvovat zařízení předškolního vzdělávání a péče, jakmile dosáhnou určitého věku. V obou případech mají rodiče zaručené místo pro své dítě.

Zaručení místa v předškolním vzdělávání

- Osm evropských zemí: Dánsko, Německo, Estonsko, Lotyšsko, Slovinsko, Finsko, Švédsko a Norsko, zaručuje místo v předškolním vzdělávání a péči pro každé dítě brzy po jeho narození, často bezprostředně po skončení dovolené na péči o děti. Povinnost poskytnout tato místa obvykle spadá na místní samosprávu.
- Místo ve veřejně dotovaném předškolním vzdělávání a péči je zaručeno od věku 3 let nebo o něco dříve ve třech belgických společenstvích, jakož i v Česku, Španělsku, Francii, Lucembursku, Maďarsku, Polsku a Spojeném království (Anglie, Wales a Skotsko). Obvykle je od tohoto věku místo zaručeno jako právní nárok, s výjimkou Maďarska, kde je účast na předškolním vzdělávání a péči povinná od věku 3 let. Ve většině těchto zemí mají děti nárok na předškolní vzdělávání a péči zdarma.

Figure B1: Age from which a place in ECEC is guaranteed, 2018/19

Source: Eurydice.

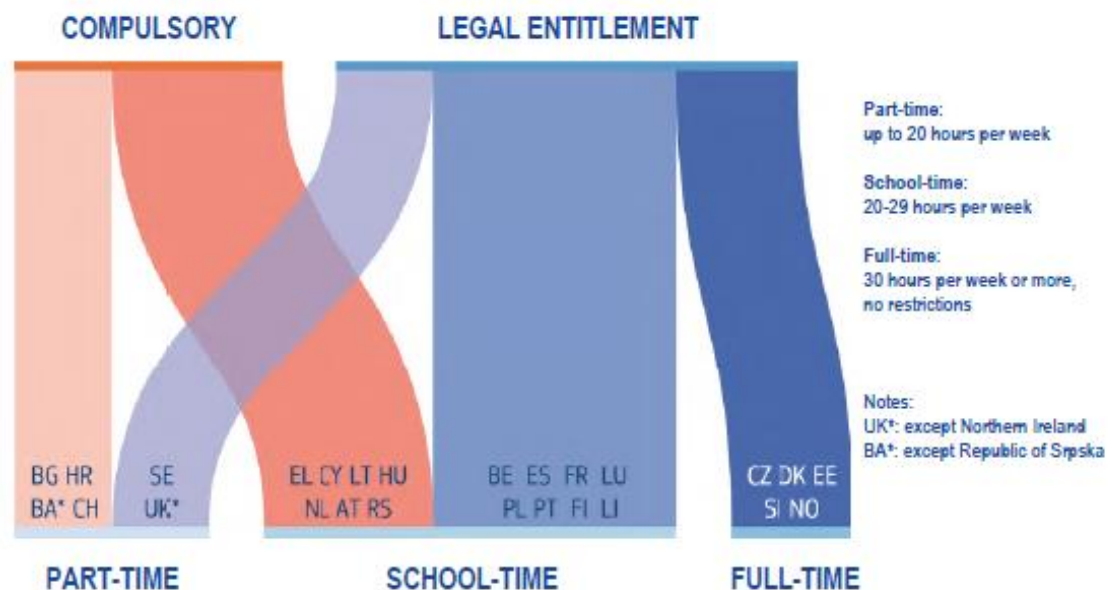
	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT
Starting age (in years) of guaranteed ECEC place	2.5	3	2.5	5	3	0.5	1	1.5	-	4	3	3	6	-	4.7	1.5	6	3	3	-	5	5
	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK- ENG	UK- WLS	UK- NIR	UK- SCT	AL	BA*	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR	
Starting age (in years) of guaranteed ECEC place	3	4	-	0.9	-	0.8	1	3	3	-	3	-	5	4	-	4	-	-	-	1	5.5	-

Zaručení doby v předškolním vzdělávání

Právní nárok na předškolní vzdělávání a péči se značně liší, pokud jde o hodiny. Od více hodin než je celý pracovní týden (více než 40 hodin) až po pouhých 10 hodin týdně. Naproti tomu děti v evropských zemích nikdy *nemusí* navštěvovat předškolní vzdělávání a péči na plný úvazek – povinná předškolní péče je obvykle kratší program s maximálním počtem hodin „povinného času“. Na Kypru a v Lucembursku je týdenní doba povinné předškolní péče nejvyšší (26 hodin).

Země, které zaručují **předškolní vzdělávání a péči na částečný úvazek**, tak často činí s cílem zajistit, aby děti měly v rámci přípravy na školní docházku určité předškolní vzdělání. Jinde má toto bezplatné ustanovení za cíl snížit náklady na péči o děti. V několika zemích je krátký předškolní program povinný pro děti v posledním roce před zahájením základního vzdělávání s výslovným cílem připravit děti do školy. (Mateřské školy v Česku fungují až 60 hodin týdně.)

Figure B2: Weekly ECEC hours, by type of guarantee, 2018/19

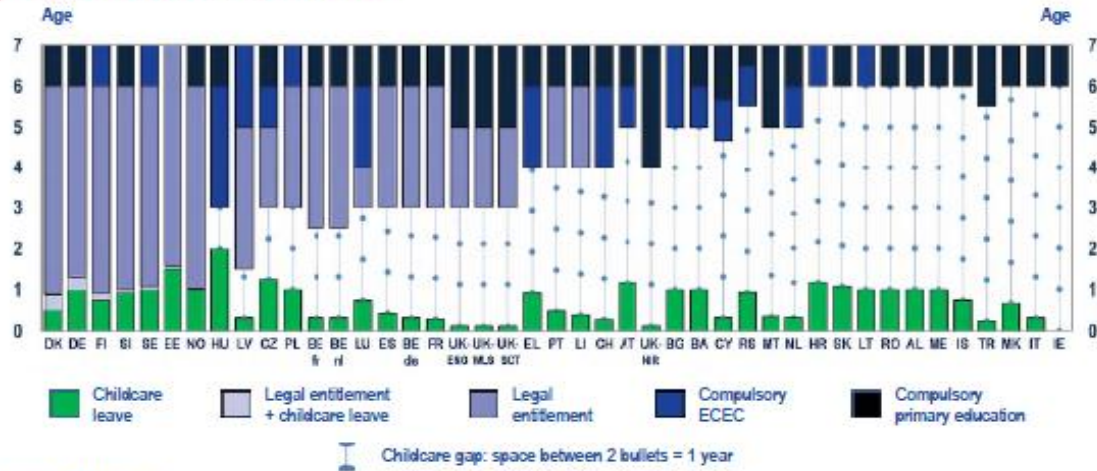
	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	
Legal entitlement	23	23	23	-	32.5-60	⊗	⊗	Δ	-	50	25	24	-	-	-	⊗	-	26	-	-	-	-	
Compulsory ECEC	-	-	-	15-17	20	-	-	-	-	25	-	-	(4-7)	-	26	⊗	20	26	20	-	⊗	20	
	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK- ENG	UK- WLS	UK- NIR	UK- SCT		AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR	
Legal entitlement	25	25	-	30-45	-	20	(15)	15-32	10-32	-	16		-	-	-	-	21	-	-	Δ	-	-	
Compulsory ECEC	25	-	-	-	-	20	(15)	-	-	-	-		-	(4-5)	10-20	-	-	-	-	-	-	20	-

⊗ No top-level regulations Δ No restrictions (full day)

Source: Eurydice.

Rozdíly v péči o děti

Figure B3: Childcare gap, 2018/19

Source: Eurydice.

		BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT
Total childcare leave		0.3	0.3	0.3	1.0	1.2	0.5	1.0	1.5	0.0	0.9	0.4	0.3	1.2	0.3	0.3	0.3	1.0	0.7	2.0	0.3	0.3	1.2
Starting age	Legal entitlement	2.5	3	2.5	-	3	0.5	1	1.5	-	-	3	3	-	-	-	1.5	-	3	-	-	-	-
	Compulsory ECEC	-	-	-	5	5	-	-	-	-	4	-	-	6	-	4.7	5	6	4	3	-	5	5
	Primary education	6	6	6	7	6	6	6	7	6	6	6	6	7	6	5.7	7	7	6	6	5	6	6
Childcare gap		2.2	2.7	2.2	4.0	1.8	-	-	-	6.0	3.1	2.6	2.7	4.8	5.7	4.4	1.2	5.0	2.3	1.0	4.7	4.7	3.8
		PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK- ENG	UK- WLS	UK- NIR	UK- SCT											
Total childcare leave		1.0	0.5	1.0	1.0	1.1	0.9	1.1	0.1	0.1	0.1	0.1											
Starting age	Legal entitlement	3	4	-	0.9	-	0.8	1	3	3	-	3											
	Compulsory ECEC	6	-	-	-	-	6	6	-	-	-	-											
	Primary education	7	6	6	6	6	7	7	5	5	4	5	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR	
Childcare gap		2.0	3.5	5.0	-	4.9	-	-	2.9	2.9	3.9	2.9	5.0	4.0	3.7	5.3	3.6	5.0	5.3	-	4.6	5.3	

Cenová dostupnost předškolního vzdělávání

PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ (A PÉČE) JE NABÍZENO ZDARMA, ZEJMÉNA PRO STARŠÍ DĚTI

Cenová dostupnost je velmi důležitým faktorem při zajišťování toho, aby měl přístup k předškolnímu vzdělávání a péči co největší počet dětí.

Tento ukazatel zkoumá opatření přijatá k zajištění toho, aby si každá rodina mohla dovolit umístit své dítě do předškolního vzdělávání a péče, tj. kdy všechna místa jsou nabízena zdarma. (Při placené službě mohou být nastavena konkrétní opatření pro děti a rodiny, u nichž se má za to, že potřebují cílenou podporu - v ČR např. prominutí školného sociálně slabým rodinám.)

Cenová dostupnost však musí být propojena s garancí místa, protože bez záruky místa může být bezplatné předškolní vzdělávání a péče ve veřejném prostředí omezené a čekání na přijetí může být dlouhé se složitými pravidly, různými prioritami.

Obrázek B4 proto ukazuje dostupnost bezplatného předškolního vzdělávání a péče ve vztahu k zaručenému místu pro tři široké věkové skupiny:

1. raný věk (do 2 let);
 2. kolem věku 3 let (více než věk 2, méně než věk 4);
 3. poslední rok předškolního vzdělávání a péče (věk 4, 5 nebo 6 let, který se liší podle vzdělávacího systému).
- V Evropě musí většina rodin platit poplatky za předškolní vzdělávání a péči pro nejmladší skupinu dětí. Dostupnost bezplatného předškolního vzdělávání a péče se ve věku 3 let znatelně zvyšuje a tento trend pokračuje s každým rokem věku a během posledního roku před zahájením povinného základního vzdělávání se v celé Evropě stává téměř univerzálním.

Cenová dostupnost předškolního vzdělávání

Ve vztahu k zaručenému místu pro tři široké věkové skupiny:

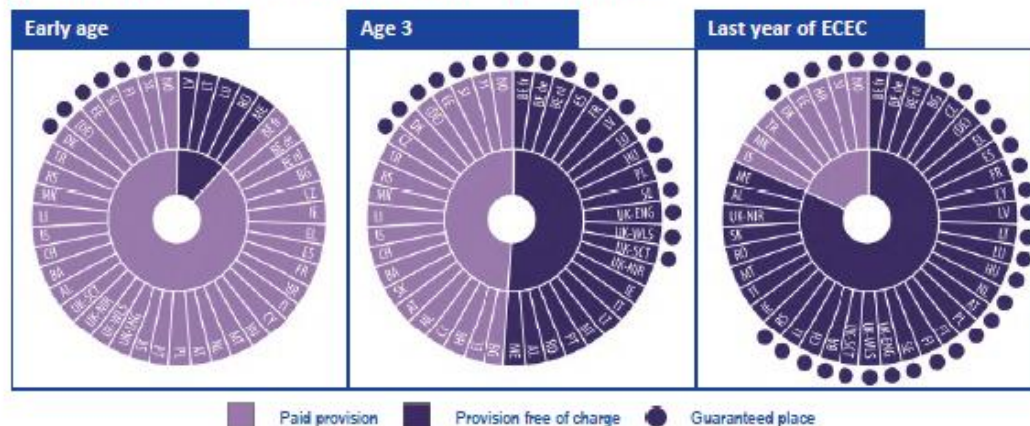
raný věk (do 2 let);

kolem věku 3 let (více než věk 2, méně než věk 4);

poslední rok předškolního vzdělávání a péče (věk 4, 5 nebo 6 let, který se liší podle vzdělávacího systému).

V Evropě musí **většina rodin** platit poplatky za předškolní vzdělávání a péči pro nejmladší skupinu dětí. Dostupnost bezplatného předškolního vzdělávání a péče se ve věku 3 let ztelně zvyšuje a tento trend pokračuje s každým rokem věku dítěte. Poslední rok před zahájením povinného základního vzdělávání se v celé Evropě stává bezplatný a zaručený téměř univerzálně.

Figure B4: ECEC free of charge and guaranteed places, 2018/19

Starting age of ECEC free of charge and the guaranteed number of hours per week

	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT
Age (years)	2.5	3	2.5	5	5	-	⊗	-	2.7	4	3	3	-	3	4.7	1.5	0	1	3	2.75	4	5
Weekly hours	23	23	23	15-24	32.5-60	-	⊗	-	15	25-50	25	24	-	25-50	26	⊗	20	20	Δ	30	⊗	20
	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK-ENG	UK-WLS	UK-NIR	UK-SCT		AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
Age (years)	3	3	0.3	-	5	6	3	3	3	3	3		3	6	4	-	4	0	-	-	5.5	-
Weekly hours	25	25	40	-	Δ	20	(15)	15-32	10-32	12.5	16		20-30	(4-5)	10-20	-	21	30-45	-	-	20	-

⊗ No top-level regulations Δ No restrictions (full day)

Source: Eurydice.

Úkol:

1. Zamyslete se nad důvody, proč země mají zájem na tom, aby děti navštěvovaly předškolní zařízení co nejdříve případně přijímají opatření pro bezplatné předškolní vzdělávání.

Inkluzivní předškolní vzdělávání. Nové postřehy a nástroje. Závěrečné souhrnná zpráva

https://european-agency-d8.demo.bbdtest.co.uk/sites/default/files/iece-summary-cs_0.pdf

Publikace byla zpracována v rámci tříletého projektu Agentury, nazvaného *Inkluzivní předškolní vzdělávání* (IECE). Může sloužit jako rámec pro plánování, zlepšování, monitoring a hodnocení kvality IECE na místní, regionální a národní úrovni.

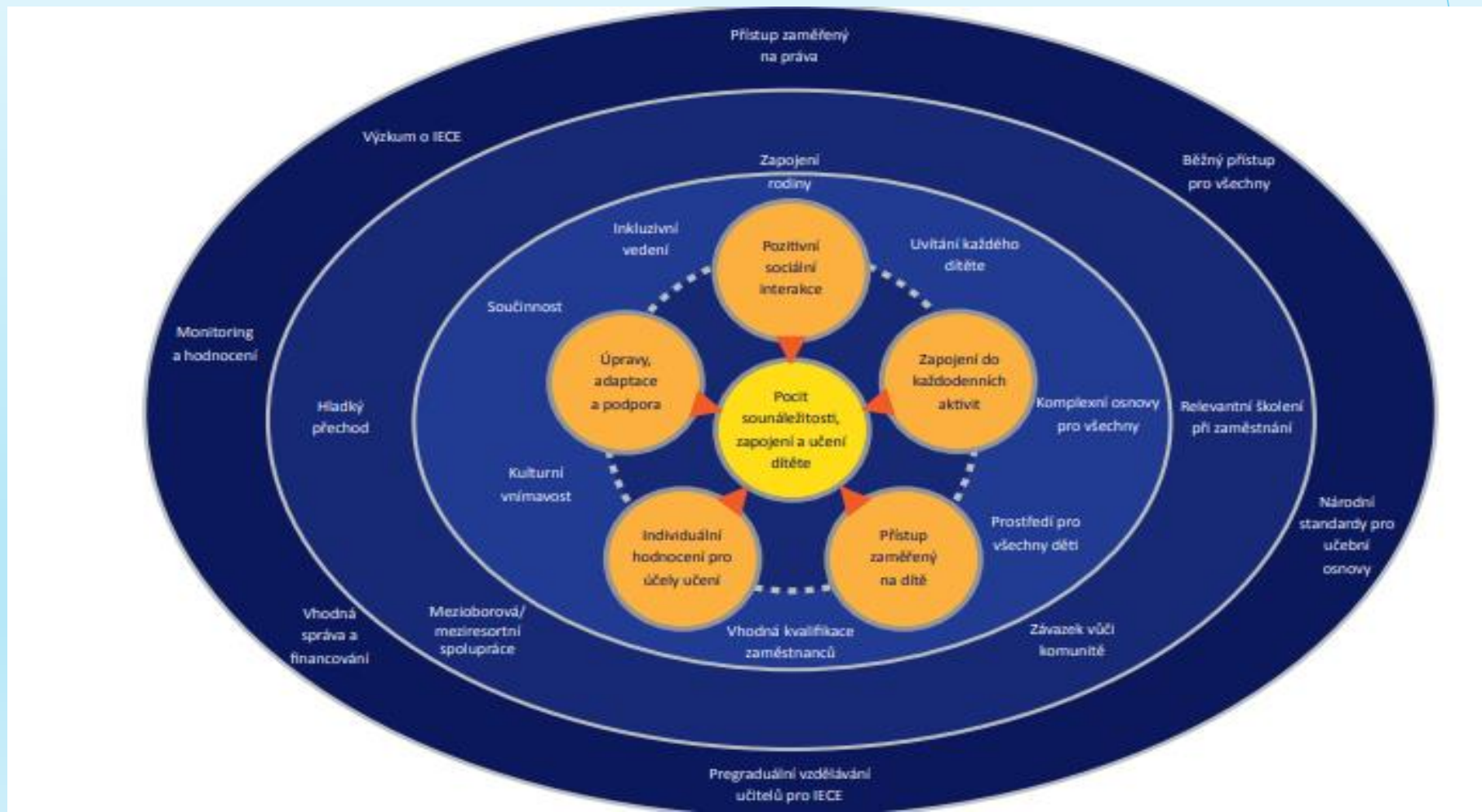
Tento *Nástroj sebereflexe v prostředí inkluzivního předškolního vzdělávání* by měl napomoci inkluzivní prostředí ve vzdělávacích zařízeních zlepšovat.

- ▶ Nástroj sebereflexe lze použít pro několik účelů. Tyto zahrnují:
- ▶ • poskytování obrazu stavu inkluzivního vzdělávání v daném zařízení;
- ▶ • základ pro diskusi o inkluzi;
- ▶ • popis, formulování a vytvoření prioritních oblastí pro zlepšování inkluzivní praxe (European Agency for Special Needs and Inclusive Education, 2017, s. 9). [Publikace v češtině | European Agency for Special Needs and Inclusive Education \(european-agency.org\)](#)

Model ekosystému pro inkluzivní předškolní vzdělávání

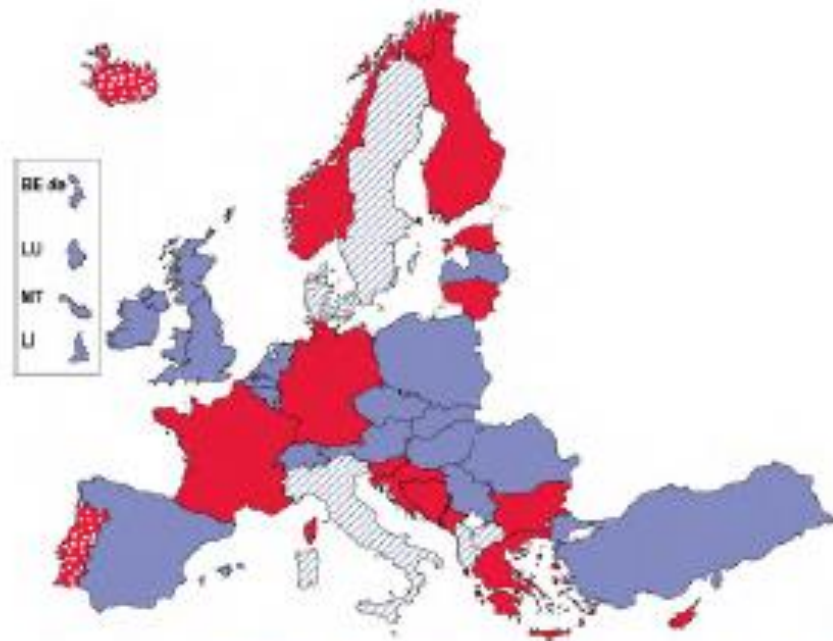
Zdroj: European Agency for Special Needs and Inclusive Education, 2017, s. 10. Tento model spojuje všechny důležité problémy v oblasti IECE, které vychází z dat získaných v různých vzorových zařízeních IECE. Ne každé zařízení však stejně zdůrazňovalo či prokázalo přítomnost každého problému. Z tohoto důvodu platí to, co je doporučeno i pro nástroj sebereflexe, tedy, že model je nejlepší používat jako rámec. Pomocí tohoto rámce mohou tvůrci politik a odborníci z praxe zvážit své prioritní potřeby a cíle spadající do komplexního pohledu modelu na příslušné problémy za účelem zajištění kvalitního IECE

Kvalifikace učitele ECEC

Figure C1: Minimum qualification levels required in ECEC (or education) to become a core practitioner in centre-based ECEC settings, 2018/19

a) Settings for children under the age of 3

b) Settings for children aged 3 and over

 Master's level (ISCED 7) Bachelor's level (ISCED 6) Below Bachelor's level (ISCED 3-5) No regulations

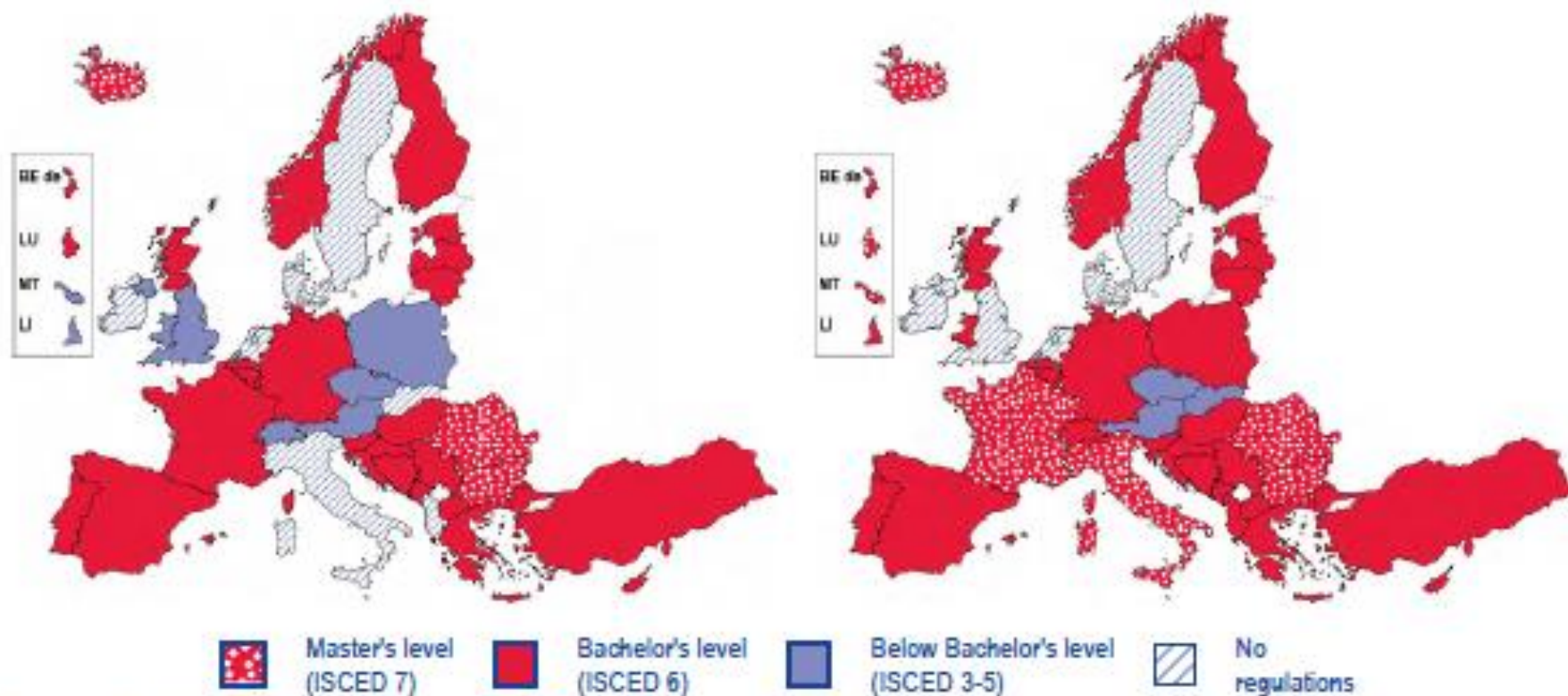
Source: Eurydice.

Kvalifikace ředitele ECEC

Figure C3: Minimum qualification levels to become a head of centre-based ECEC setting, 2018/19

a) Settings for children under the age of 3

b) Settings for children aged 3 and over

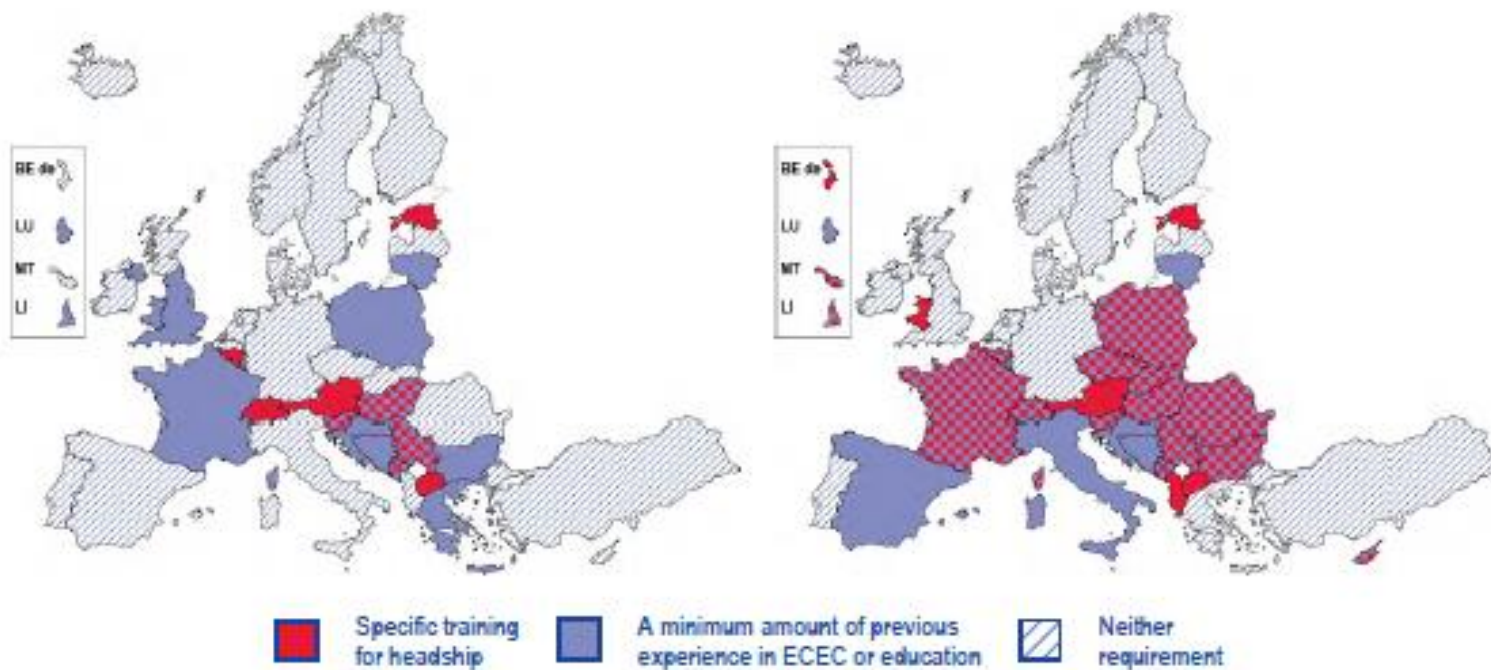
Source: Eurydice.

Další specifické povinné vzdělávání ředitele ECEC (a minimum požadované praxe)

Figure C4: Additional requirements to become a head of a centre-based ECEC setting, 2018/19

a) Settings for children under the age of 3

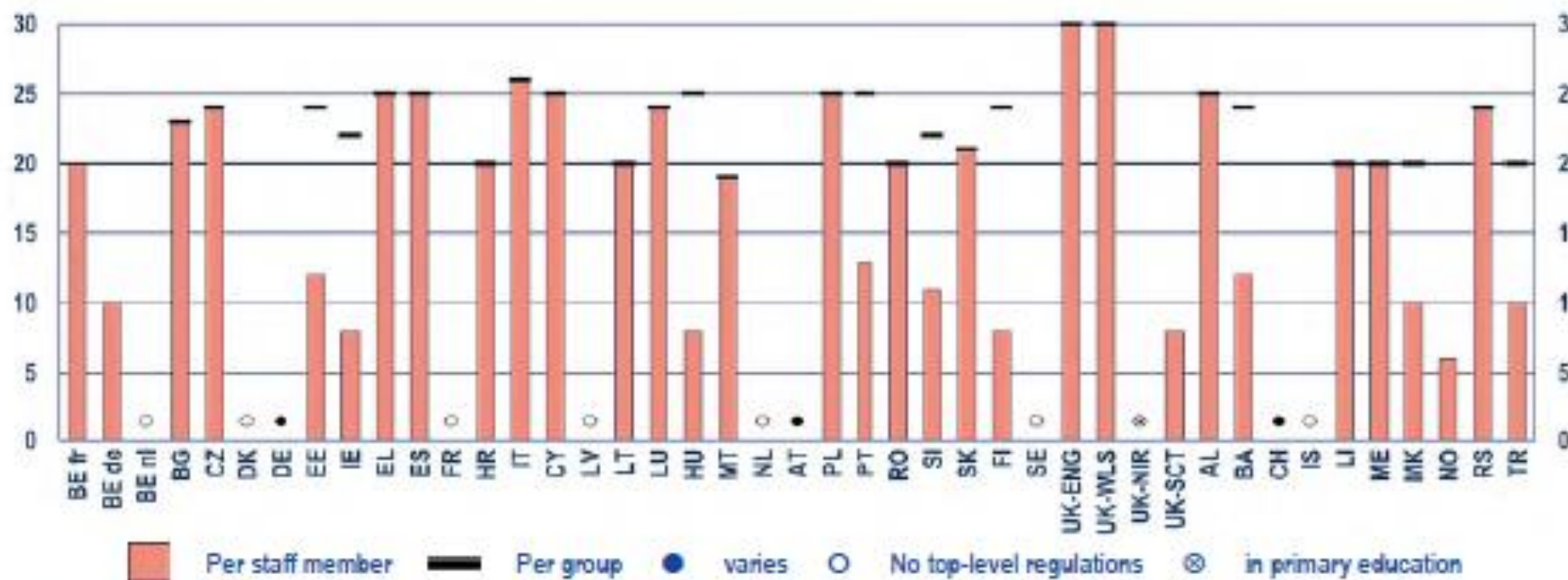
b) Settings for children aged 3 and over

Source: Eurydice.

Maximum dětí ve skupině/ ve třídě

b) 4-year-olds

Source: Eurydice.

Přechod z preprimárního do primárního vzdělávání

Opatření pro usnadnění přechodu z preprimárního do primárního vzdělávání

Přechod na základní školu je významným mezníkem v životě každého dítěte i jeho rodiny. Pro naprostou většinu dětí to znamená přechod z prostředí předškolního vzdělávání do formálního školního základního vzdělávání. Pro všechny děti je nástup do školy významnou změnou v tom, co a jakým způsobem se učí, změny nastávají i v uspořádání jejich dne. Správné zvládnutí tohoto přechodu je důležité pro pohodu dětí i pro pokračování rozvoje jejich osobnostního potenciálu ve školním prostředí.

Přechod od předškolního vzdělávání a péče k základnímu vzdělávání je fáze, na kterou se v celé Evropě zaměřuje velká pozornost. Jednotlivé země nastavují pro usnadnění přechodu cílená opatření, jako jsou například

- ▶ podpora jazyka,
- ▶ zavedení povinného předškolního vzdělávání,
- ▶ sladění vzdělávacích programů apod.

Přechod z preprimárního do primárního vzdělávání

- ▶ **Podpora jazyků.**

- ▶ V několika zemích EU byla zavedena zvláštní opatření na podporu jazyků. Některé země připravují děti na školní docházku z pohledu porozumění jazyka, ve kterém bude vzdělávání probíhat, cíleně sledují a někde probíhá i hodnocení dětí v této oblasti. „V Dánsku byl věk realizovaného povinného jazykového hodnocení pro děti ve věku tří let snížen a nyní ho lze realizovat, když jsou děti ve věku od 22 do 30 měsíců. V letech 2017/18 zavedlo Lucembursko vzdělávací program pro mnohojazyčnost (zaměřený na lucemburštinu a francouzštinu) pro děti ve věku od jednoho do čtyř let. Malta zahájila v roce 2016 jazykovou politiku pro raná léta na Maltě a Gozu, která podporuje dvojjazyčný vývoj v angličtině a maltštině pro děti od narození do sedmi let. Polsko zavedlo výuku mateřského jazyka v regionálním nebo etnickém jazyce pro děti ve věku od 3 let od roku 2014. Rakousko posiluje podporu raných jazyků zavedením jednotného nástroje pro testování jazyků pro všechny spolkové země v letech 2018–2022.“ (European Commission, 2020, s. 9).

Přechod z preprimárního do primárního vzdělávání

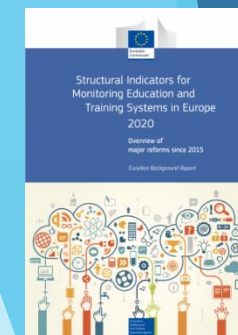
▶ Zavedení povinného předškolního vzdělávání.

Aby se zvýšila míra účasti v předškolním vzdělávání a přípravě a podpořila se školní připravenost, je ve více než třetině evropských zemí zavedena povinná předškolní docházka. „Účast na posledním ročníku předškolního vzdělávání je povinná v ČR od školního roku 2017, v Chorvatsku od 2014, v Litvě od 2016, ve Finsku od 2015 a ve Švédsku od 2018. Tři země EU zavedly povinnou účast déle než jeden rok. V Maďarsku je ECEC povinná pro děti od tří let od září 2015. Ve Francii se věk povinného vzdělávání snížil od šesti na tři roky od září 2019. Řecko postupně snižuje počáteční věk povinné předškolní docházky od pěti na čtyři roky (v letech 2018 až 2021). V Belgii se poslední rok předškolního vzdělávání stal povinným od září 2020. Na Slovensku byla plánovaná reforma zavádění povinného předškolního vzdělávání od pěti let odložena z roku 2020 na rok 2021 (European Commission, 2020, s. 8).

Přechod z preprimárního do primárního vzdělávání

	Starting age of		
	universal legal entitlement to ECEC	compulsory ECEC	compulsory primary education
Belgium fr	2y 6m	(5)	6
Belgium de	3	(5)	6
Belgium nl	2y 6m	(5)	6
Bulgaria		5	7
Czechia	3	5	6
Denmark	6m		6
Germany	1		6
Estonia	1y 6m		7
Ireland			6
Greece		4	6
Spain	3		6
France		3	6
Croatia		6	7
Italy			6
Cyprus		4y 8m	5y 8m
Latvia	1y 6m	5	7
Lithuania		6	7
Luxembourg	3	4	6
Hungary		3	6
Malta			5
Netherlands		5	6
Austria		5	6
Poland	3	6	7
Portugal	4		6
Romania			6
Slovenia	11 m		6
Slovakia			6
Finland	9 m	6	7
Sweden	1	6	7
United Kingdom - ENG	3		5
United Kingdom - WLS	3		5
United Kingdom - NIR			4
United Kingdom - SCT	3		5
Bosnia and Herzegovina		5	6
Iceland			6
Liechtenstein	4		6
Montenegro			6
North Macedonia			6
Norway	1		6
Serbia		5y 6m	6y 6m
Turkey			5y 9m

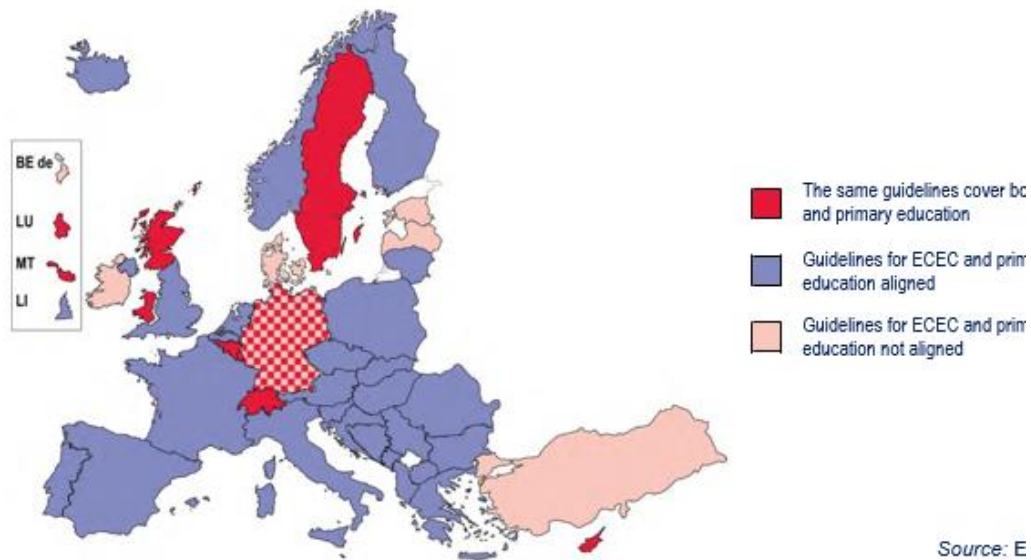
Note: abbreviation y means years, m means months.
Age in brackets indicates the situation from 2020 September.

Přechod z preprimárního do primárního vzdělávání

Sladění hlavních vzdělávacích instrukcí a obsahů pro ECEC a základní vzdělávání.

Figure D8: Alignment of top-level educational guidelines for ECEC and primary education, 2011

Country-specific note

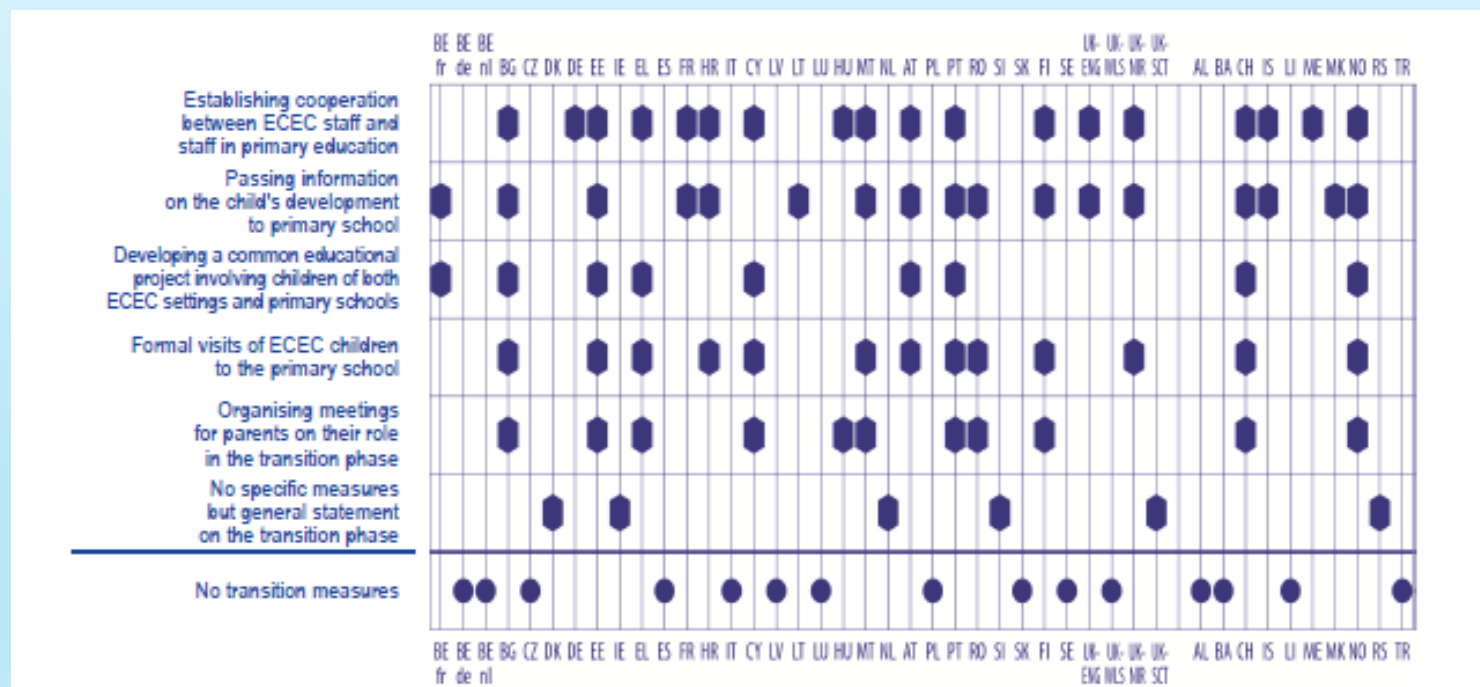
Germany: The Common Framework of the *Länder* for ECEC as well as a common resolution of the Conferences of the Ministers of Education and Cultural Affairs and the Ministers of Family and Youth affair *Länder* recommend shared educational content and pedagogical methods between ECEC and school. In *Länder*, the educational guidelines/framework plans cover both ECEC and primary education. In others, the g for ECEC are separate.

Většina zemí se snaží tyto pokyny sladovat“ (European Commission, 2019, s. 109),

Přechod z preprimárního do primárního vzdělávání

Spolupráce mezi pracovníky ECEC a pracovníky primárního vzdělávání

Potřeba spolupráce mezi pracovníky zařízení ECEC a učiteli základních škol během přechodu na základní vzdělávání je zdůrazňována v předpisech 18 vzdělávacích systémů EU. Zajímavé je, že předávání informací o úspěších dítěte dosahované v ECEC základní škole je druhým nejčastějším přechodným opatřením a je realizováno v 17 vzdělávacích systémech EU.

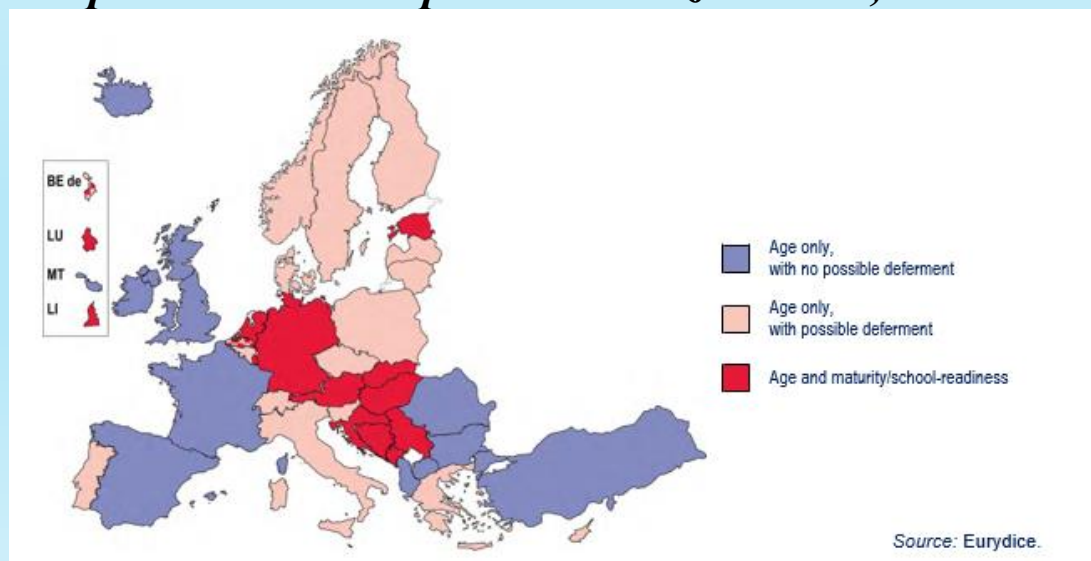
Přechod z preprimárního do primárního vzdělávání

Ve 29 vzdělávacích systémech je dosažení oficiálního věku jedinou podmínkou pro přijetí dítěte do prvního ročníku primárního vzdělávání. V Evropě se oficiální počáteční věk pro základní vzdělávání pohybuje mezi čtvrtým rokem ve Velké Británii (Severní Irsko) až sedmým rokem v Bulharsku, v Estonsku, v Chorvatsku, v Lotyšsku, v Litvě, v Polsku, ve Finsku a ve Švédsku. Nejčastěji nastupují děti do základního vzdělávání v šesti letech. (European Commission, 2020, s. 10).

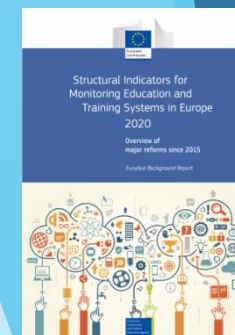
Pro přijetí do prvního ročníku povinného základního vzdělávání lze v některých zemích EU použít i jiná kritéria, než je věk. Pokud dítě nespĺňuje nezbytné podmínky, může být vstup odložen.

Odklad školní docházky není povolen v těchto 14 zemích: Bulharsko, Irsko, Španělsko, Francie, Malta, Rumunsko, Spojené království – všechny čtyři systémy, Albánie, Island, Severní Makedonie a Turecko. **Naopak v dalších 15 vzdělávacích systémech, včetně ČR, je odložení povinné školní docházky možné na žádost rodičů nebo na návrh předškolního zařízení, pokud se domnívají, že dítě není připraveno základní vzdělávání zahájit.**

Kritéria pro přijetí do prvního ročníku primárního vzdělávání, 2018/19

Přechod z preprimárního do primárního vzdělávání

	Starting age of		
	universal legal entitlement to ECEC	compulsory ECEC	compulsory primary education
Belgium fr	2y 6m	(5)	6
Belgium de	3	(5)	6
Belgium nl	2y 6m	(5)	6
Bulgaria		5	7
Czechia	3	5	6
Denmark	6m		6
Germany	1		6
Estonia	1y 6m		7
Ireland			6
Greece		4	6
Spain	3		6
France		3	6
Croatia		6	7
Italy			6
Cyprus		4y 8m	5y 8m
Latvia	1y 6m	5	7
Lithuania		6	7
Luxembourg	3	4	6
Hungary		3	6
Malta			5
Netherlands		5	6
Austria		5	6
Poland	3	6	7
Portugal	4		6
Romania			6
Slovenia	11 m		6
Slovakia			6
Finland	9 m	6	7
Sweden	1	6	7
United Kingdom - ENG	3		5
United Kingdom - WLS	3		5
United Kingdom - NIR			4
United Kingdom - SCT	3		5
Bosnia and Herzegovina		5	6
Iceland			6
Liechtenstein	4		6
Montenegro			6
North Macedonia			6
Norway	1		6
Serbia		5y 6m	6y 6m
Turkey			5y 9m

Note: abbreviation y means years, m means months.
Age in brackets indicates the situation from 2020 September.

Přechod z preprimárního do primárního vzdělávání

Připravenost na školu

O připravenosti na školu se kromě věku hovoří ve 14 vzdělávacích systémech EU. Tuto podmínku „připravenosti na školu“ lze uplatnit na všechny děti nebo pouze na děti za konkrétních okolností. „Je založena na konceptu, že dítě musí dosáhnout určité úrovně rozvoje a musí být považováno za připravené do školy. To znamená, že dítě by mělo být dostatečně emocionálně, mentálně, psychologicky a fyzicky zralé, aby zvládlo požadavky primárního vzdělávání. Očekává se od něj, že získá pracovní a učební návyky i určité základní kognitivní dovednosti“ (European Commission/EACEA/Eurydice, 2019, s.106).

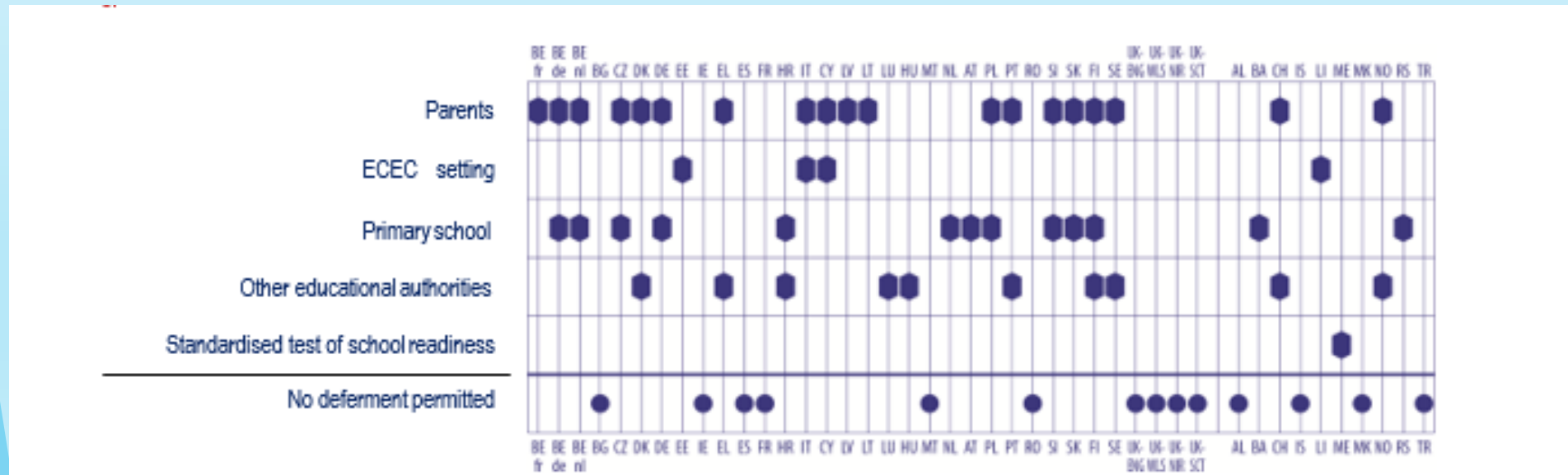
U všech dětí se před přijetím na základní vzdělávání kontroluje jejich připravenost na školu v jedenácti zemích střední a jižní Evropy (Německo, Estonsko, Chorvatsko, Lucembursko, Maďarsko, Rakousko, Slovensko, Bosna a Hercegovina, Lichtenštejnsko, Černá Hora a Srbsko). Kromě toho jsou jazykové znalosti dětí zahrnuty do kritérií pro přijetí v Německu a Rakousku. Ve dvou případech se o školní připravenosti uvažuje pouze tehdy, když děti dostatečně dlouho ECEC nenavštěvovaly. V Belgii (německy mluvící společenství) je dítě, které nenavštěvovalo mateřskou školu, hodnoceno centrem pro zdraví a rozvoj dětí a dospívajících. V Belgii (vlámské společenství) jsou děti, které v předchozím roce nemají dostatečnou docházku v nizozemsky mluvícím zařízení ECEC, hodnoceny třídní radou základní školy.

Přechod z preprimárního do primárního vzdělávání

Rozhodování při určování odkladu přijetí dítěte do prvního ročníku základního vzdělávání

„Pokud se dítě nepovažuje za připravené, obvykle zůstává v předškolním vzdělávání. Konečné rozhodnutí o přijetí (nebo o odkladu) obvykle přijímají rodiče, vzdělávací instituce nebo vzdělávací úřady, a/nebo jejich kombinace. Téměř ve všech zemích, kde děti běžně nastoupí do základní školy, až dosáhnou oficiálního věku, ale odložení je možné, hrají rodiče v rozhodovacím procesu klíčovou roli. V několika vzdělávacích systémech, kde je školní připravenost kritériem přijetí, ale rozhodujícími osobami v procesu odkladu rodiče nejsou“ (European Commission/EACEA/Eurydice, s.107).

Rozhodování při určování odkladu přijetí dítěte do prvního ročníku základního vzdělávání, 2018/19

Úkoly:

1. Zamyslete se na tím, zda je v ČR přechodu z MŠ do ZŠ věnována adekvátní pozornost a případně navrhnete příklad dobré praxe některé jiné země.
2. Jaký je Váš názor na realizaci kontroly připravenosti na školu, která je v některých státech realizována?

International Early Learning and Child Well-being Study – IELS

Anglie (Velká Británie), Estonsko, Spojené státy.

- navržena tak, aby pomohla zemím posoudit dovednosti a rozvoj jejich dětí, aby pochopily, jak souvisejí se zkušenostmi a pohodou dětí v raném učení,
- poskytuje zemím srovnávací údaje o raných dovednostech dětí s cílem pomoci zemím lépe identifikovat faktory, které podporují nebo brání ranému učení dětí,
- shrnuje informace o široké škále dětských dovedností, včetně gramotnosti (základní gramotnosti), vznikajících početních dovedností, seberegulace a sociálně-emočních dovedností.

https://www.oecd-ilibrary.org/education/early-learning-and-child-well-being_3990407f-en

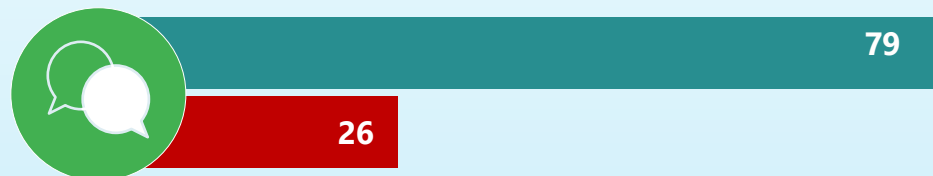
DĚTI Z VYŠŠÍCH SOCIOEKONOMICKÝCH SKUPIN MĚLY VÝZNAMNĚ SILNĚJŠÍ DOVEDNOSTI

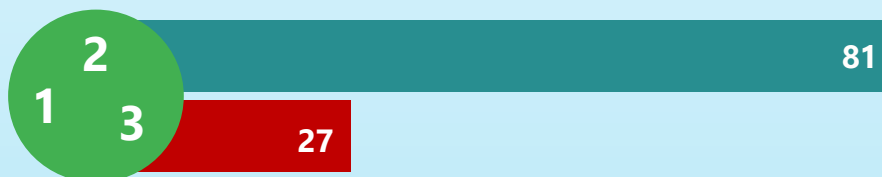
Děti z vysokých sociálně-ekonomických skupin měly významně silnější dovednosti zejména v gramotnosti základní i matematické, v dovednostech pracovních i sociálních. Děti z nízkého socioekonomického zázemí měly větší potíže v učení i behaviorálním chování, obzvláště chlapci.

DŮLEŽITÉ JE ČTENÍ DOMA A CÍLENÁ SPOLUPRÁCE RODIČŮ SE ŠKOLOU

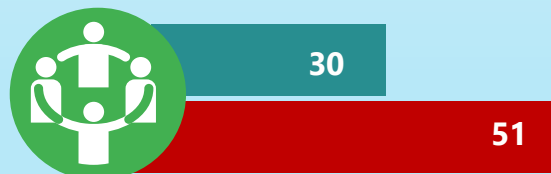
Základní gramotnost

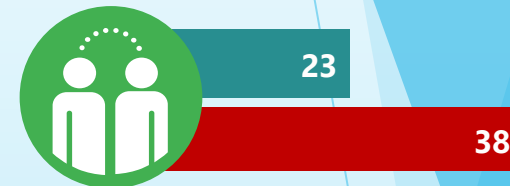
Základní početní gramotnost

Prosociální chování

Důvěra

Neruší

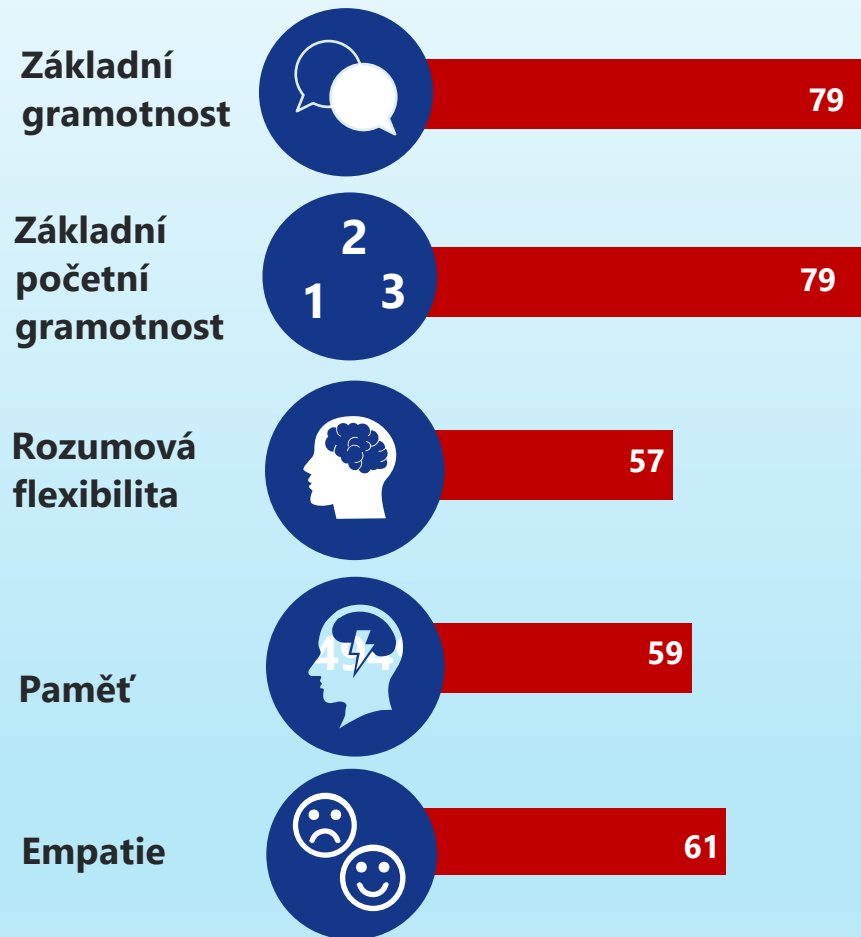

Mající dětské knihy

Úzká spolupráce vzdělávací instituce rodiny

PRO PODPORU ZÁKLADNÍ GRAMOTNOSTI JE TŘEBA PODPOROVAT I DOVEDNOSTI SOCIÁLNÍ

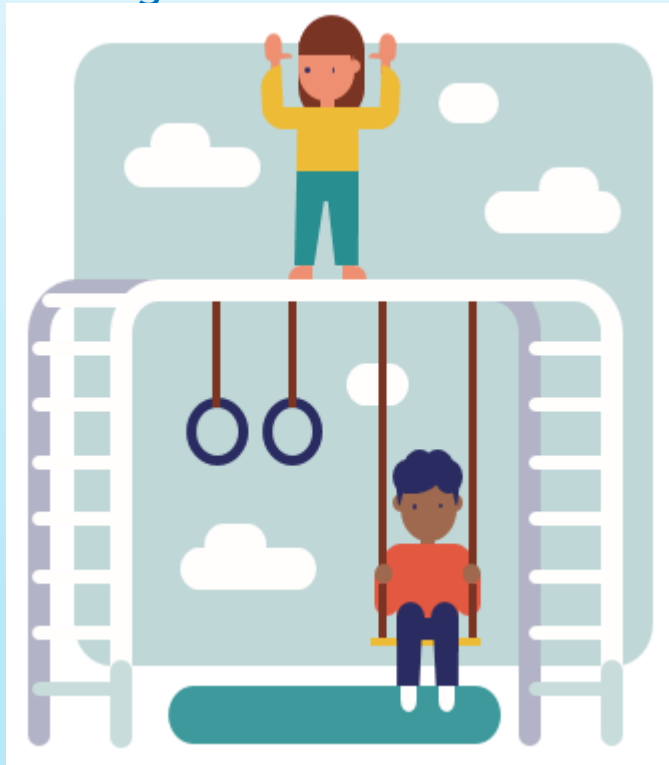
Učení dětí je holistické – provázané a vzájemně se posilující. Jazykové dovednosti pomáhají dětem komunikovat s ostatními a tím budovat prosociální dovednosti a schopnosti samoregulace. A naopak.

Děti s vysokou mírou sociálních dovedností mají vyšší skóre i v ostatních oblastech.

ZAČÍT POZDĚ ZNAMENÁ ZŮSTAT POZADU - PRO JEDNOTLIVÉ DĚTI A PRO VZDĚLÁVACÍ SYSTÉMY

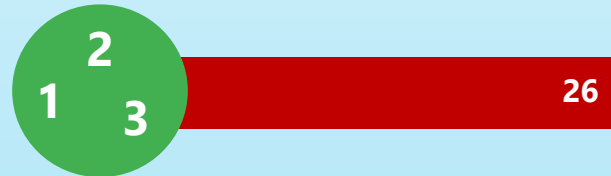
Děti navštěvující předškolní institucionální vzdělávání mají lepší výsledky zejména v počáteční a početní gramotnosti

Základní
gramotnost

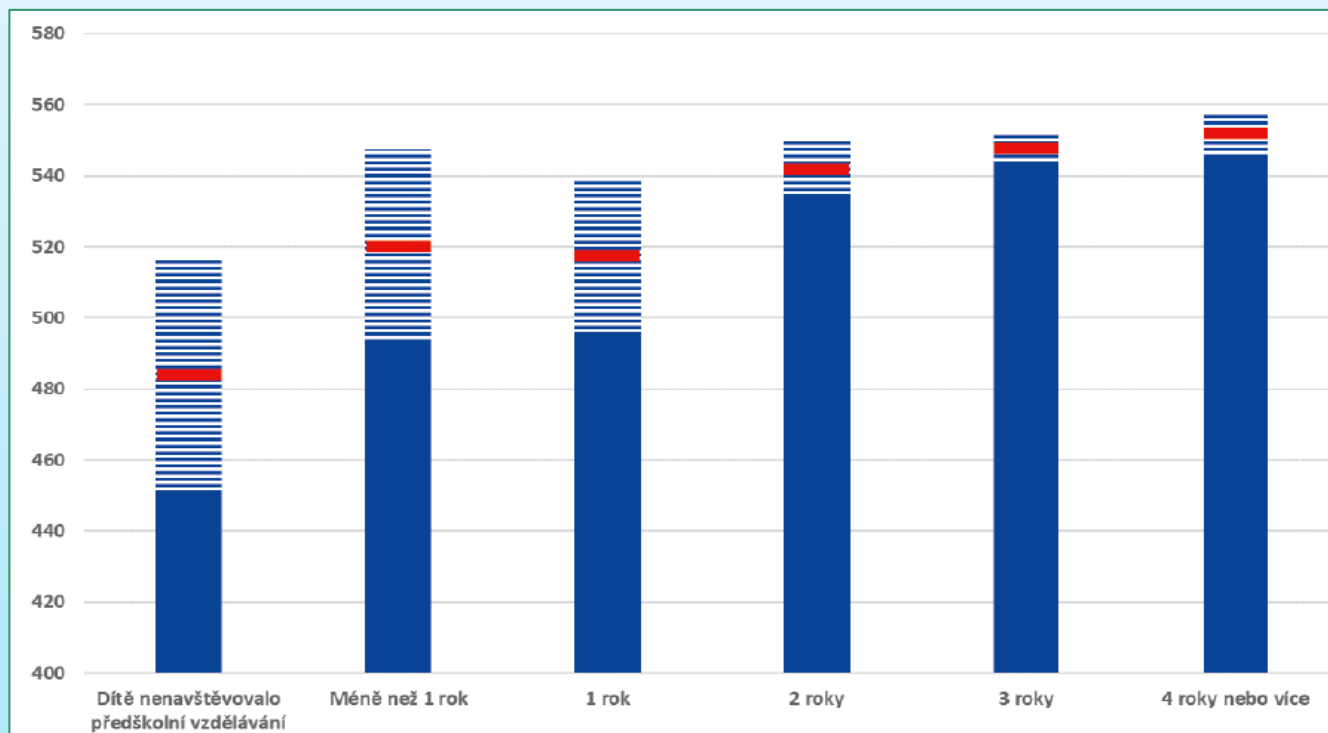
Základní
početní
gramotnost

Čísla ukazují rozdíl ve skóre mezi dětmi, které předškolní vzdělávání navštěvovaly a které se ho neúčastnily.

JEDEN ROK PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ JE PRO URČITÉ SKUPINY DĚTÍ NEDOSTATEČNÝ

Bodové skóre ze čtení dle délky předškolního vzdělávání, PIRLS 2016

AKTIVITY PODPORUJÍCÍ VÝSLEDKY ZNEVÝHODNĚNÝCH DĚTÍ

Děti z nižšího socioekonomického zázemí měly znatelně lepší výsledky, pokud byly podporovány těmito aktivitami:

- Docházka do předškolního zařízení/školy
- Dostatek dětských knih doma
- Každodenní čtení

Pozn.: Socioekonomický status odráží socioekonomické postavení rodiny, včetně faktorů jako je povolání rodičů, výše vzdělání apod.

CÍLEM NENÍ POSUNOUT ŠKOLNÍ VÝUKU ČTENÍ A PSANÍ DO PŘEDŠKOLNÍHO OBDOBÍ

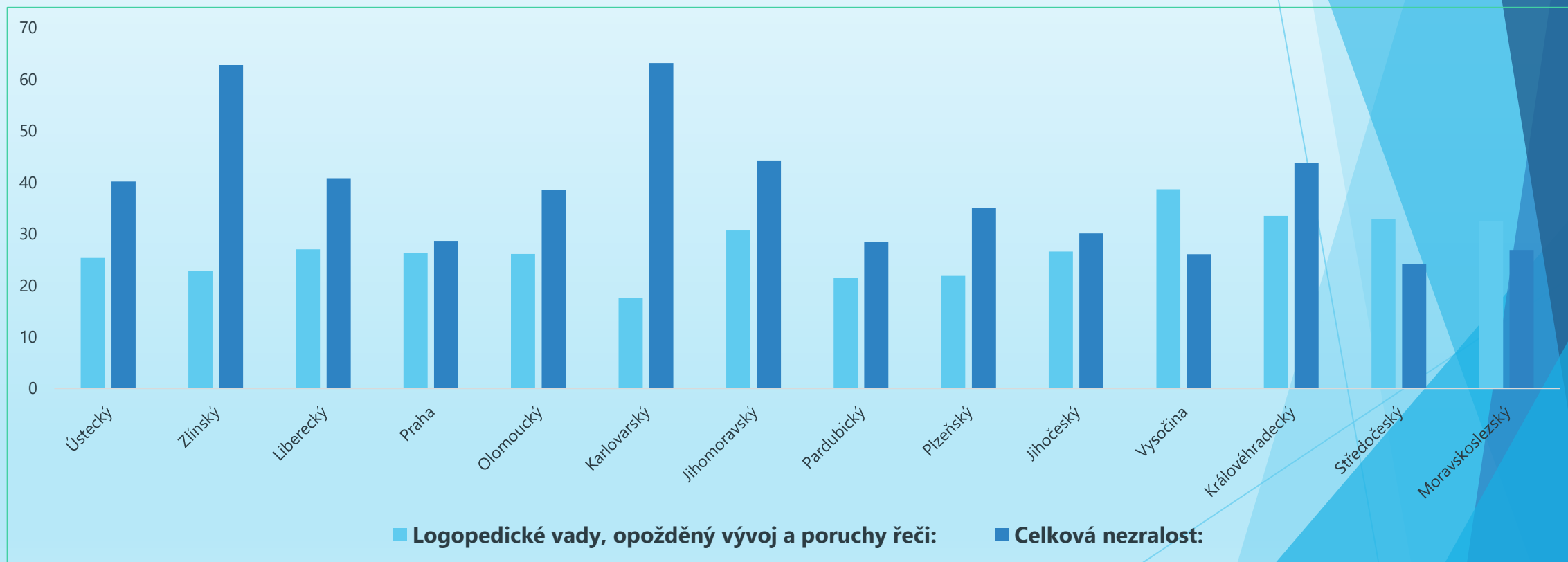
- 1 Cílem rané podpory je podporovat motivaci a vytvářet vlastní vztah ke čtení a psaní.
- 2 Veškeré aktivity mají být založeny na respektu k individuálním schopnostem každého dítěte, mají být pro dítě zábavné a zajímavé.
- 3 Hry a jiné činnosti by měly být **cíleně** zařazovány tak, aby **postupně** u dětí rozvíjely jejich individuální schopnosti a dovednosti, které budou při osvojování si čtení a psaní potřebovat.

Volně ke stažení: Metodika k aktivitám čtenářské pregramotnosti
https://pages.pedf.cuni.cz/sc1/files/2019/10/Metodika_OPVVV_SC1.pdf

KOMUNIKAČNÍ DOVEDNOSTI JSOU JEDNOU Z HLAVNÍCH PŘÍČIN ODKLADŮ ŠKOLNÍ DOCHÁZKY

Hlavní příčiny odkladu povinné školní docházky (OPŠD)

Severská cesta - v čem by mohla být pro české mateřské školy inspirací?

Děti by měly být aktivními účastníky svého dětství a ne pozorovateli. Dětem musí být dány „kořeny i křídla“.

Jan Tore Sanner, norský ministr školství

Učitelé a ostatní pracovníci děti sledují a přispívají k jejich perspektivám a zájmu

Učitelé jsou vzdělávání a trénování v dovednostech sledování a rozvíjení dětských perspektiv i zájmů a jejich využívání v pedagogických situacích v každodenním vzdělávacím procesu.

Dialog učitele s dítětem je silně podporován a využíván, stejně tak jako dětské zvidání a objevování.

Učitelé pracují a připravují se na pedagogickou práci v týmech.

Značný prostor je ponechán hře spontánním aktivitám dětí.

Děti tráví co nejvíce času venku, v přírodě

<https://eectenordicway.no/films/>

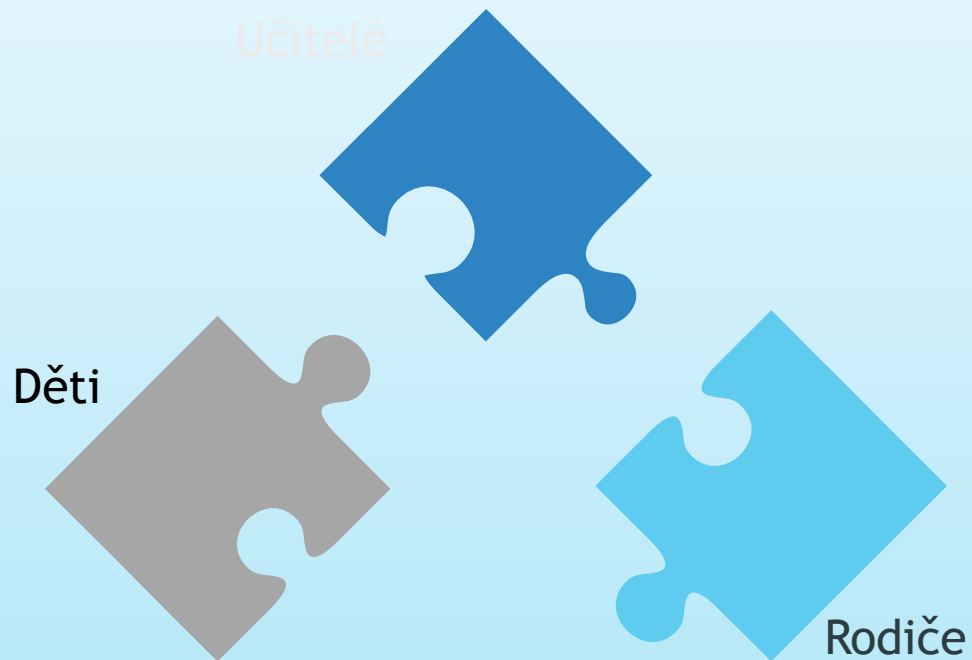
Dětská hra

Rozvoj
pohybových
dovedností

Pedagogicky
zacílené
činnosti

Spolupráce s rodinou

Pedagogická praxe včetně formativního charakteru hodnocení a formativního rozvoje dítěte je rozvíjena v kooperaci s rodinou dítěte a jeho domácím prostředím. Spolupráce zahrnuje zohlednění rodičovských očekávání, přání, potřeb a požadavků.

Rodiče a učitelé společně sdílejí zodpovědnost za dětskou spokojenost a rozvoj dítěte, proto na jeho vzdělávání společně spolupracují.

Mateřská škola Espira v Oslo

Škola věnuje maximální pozornost řízení kvality pedagogického procesu.

Hodnocení je prováděno metodou „BLIKK“
→ hlavním nástrojem HOSPITACE

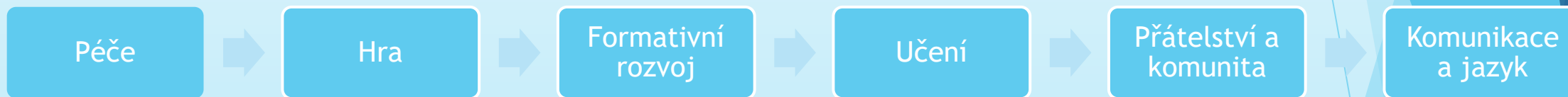
Zjištění se porovnávají a přijímají se opatření ke zlepšování pedagogických kompetencí jednotlivých učitelů .

BLIKK Dvojí hodnocení v mateřské škole

- ✓ **VLASTNÍ** - přímo školka - realizují všichni pedagogičtí pracovníci
- ✓ **EXTERNÍ** - v rámci sítě *Espira* přicházejí hodnotit své kolegy učitelé z jiných MŠ

Hlavní nástroj: hospitace → zjištění se porovnávají a přijímají se opatření ke zlepšování pedagogických kompetencí jednotlivých učitelů

24 indikátorů kvality → 6 oblastí hodnocení:

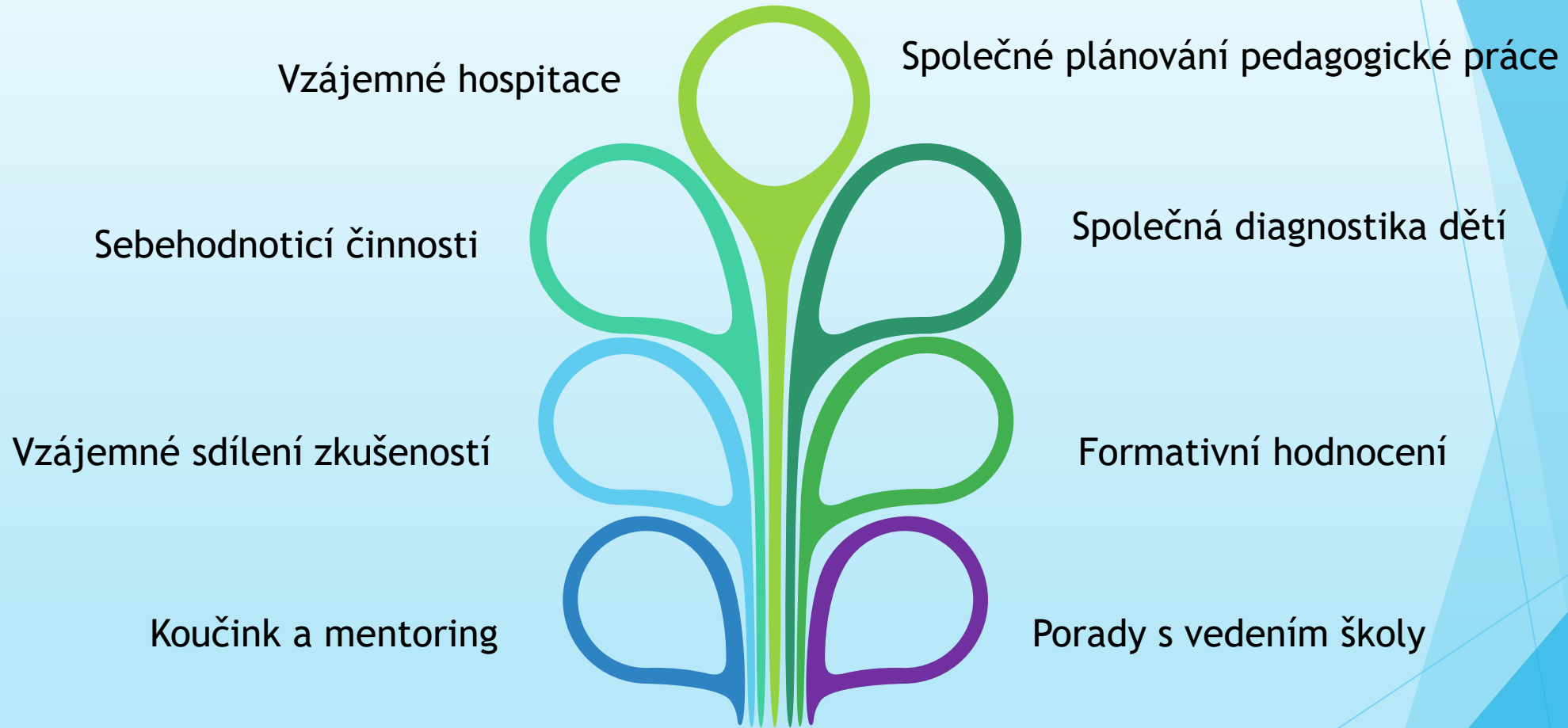
Na tvorbě indikátorů se podílejí všichni učitelé → indikátory prakticky orientované, sledovatelné

Cílem: zlepšování pedagogických kompetencí každého jednotlivého učitele

Práce se závěry z hodnocení (vzdělávací plány, koučink, společná setkání s vedením školy, záměry pro další hodnocení učitele)

Všichni ředitelé jsou odpovědní za stálé zlepšování kvality pedagogické práce školy. Kvalita je spatřována primárně v tom, že se profesní dovednosti učitele efektivně odráží v přímé interakci s dětmi.

Efektivní využívání nepřímé pedagogické činnosti

**Záleží na každé škole,
jak svou příležitost
uchopí a jak jde svým
žákům naproti**

Děkuji za pozornost

PhDr. Irena Borkovcová, MBA

Tel.: 728 856 665

Termín vložení seminární práce do
odevzdáárny: 5. května 2022

TEORIE VÝCHOVY - ZADÁNÍ ÚKOLU PRO PRÁCI VE SKUPINÁCH PŘED PŘEDNÁŠKOU

VÝSLEDKY PRÁCE JEDNOTLIVÝCH SKUPIN BUDOU STUDENTKAMI PREZENTOVÁNY NA PŘEDNÁŠCE V PÁTEK 6. 5. 2022

Rozdělení do skupin: stejné jako v předmětu YPPk05 *Předškolní pedagogika v mezinárodním kontextu*, dle vybraných zemí: **Anglie, Estonsko, Irsko, Island, Norsko, Švédsko.....**

Zadání: ve skupině zpracujte společně pohled na vybrané zahraniční kurikulum, které jste si zvolili, z pohledu teorie výchovy a vzdělávání, tzn. na jakých teoriích kurikulum stojí. Doplňte dalšími vhodnými informacemi (například úrovně kurikula, nastavení cílů vzdělávání, obsah vzdělávání, pedagogické přístupy, metody hodnocení jeho naplňování, hodnocení výsledků vzdělávání apod.).

Prezentace úkolu: krátká, 5 minutová prezentace každé skupiny – formou snímků nebo psaného textu, kterou zástupci jednotlivých skupin představí v průběhu přednášky.